

La veu de l'ànima gironina

Text > JORDI DALMAU

«La vida d'Enric Mirambell és llarga i intensa, però resulta fàcil d'explicar, perquè és com una línia recta: la distància més curta i més clara entre el naixement i la plenitud, entre les primeres inquietuds i els últims objectius convertits en realitats consolidades.»

NARCÍS-JORDI ARAGÓ
*Annals de l'Institut d'Estudis
Gironins*, vol. XLIX, 2008

>> El dia que va rebre l'homenatge de la Cambra de Comerç de Girona, pocs mesos abans de morir.
(Font: CAMBRA DE COMERÇ DE GIRONA)

Quan als anys quaranta molts universitaris gironins empenien un viatge sense retorn cap a horitzons nous més engrescadors, Enric Mirambell va aprofundir en la seva ciutat, que encara no engrescava (per dir-ho d'una manera suau). Hi va treballar tota la vida en l'àmbit de la cultura. Ho va fer amb tarannà gironí, allò que avui es diria «de proximitat», cosa que no podien fer els qui, un dia o altre, venien «destinats» a Girona, que qui sap què pensaven, en aquells temps tan difícils d'explicar. Enric Mirambell ha sigut la referència, la veu de la consciència cultural d'una identitat o ànima gironina que podria haver quedat somorta.

L'activitat professional d'Enric Mirambell va tenir moltes facetes: una carta de presentació acadèmica diria que va ser professor de l'Institut i de la Normal, arxiver i bibliotecari. Amb aquesta identitat es va anar perfilant la seva docta presència, ben diversificada: entre les seves participacions més notables destaquen les de l'Institut d'Estudis Gironins, el Col·legi Universitari de Girona i després la Universitat, la Comissió de Monuments de Girona i la Comissió Gironina d'Art Sacre.

Però a continuació venia el desplegament d'un treball que avui s'anomenaria d'activisme, de voluntariat, o qui sap si d'alguna paraula anglesa. Aleshores, els adolescents i joves en dèiem «ocupacions de set a nou», perquè era la franja horària de fer coses atraients, fora dels horaris laborals o estudiantils rígids. Així va ser com, al costat d'Enric Mirambell, vàrem poder presenciar, per exemple, l'organització del Certamen Literari de la Inmaculada, dins les activitats de la Congregació Mariana de Girona: amb l'esquema dels Jocs Florals (la festa catalana per excel·lència, que encara no podia tenir lloc), el Certamen era una celebració que omplia el Teatre Municipal de Girona, on tímidament ja tornaven a sonar versos en català i entre tots apreníem els noms de Flor Natural, Viola i Englantina. Aquella mena de retrobament amb algunes identitats de país va començar el 1943 i va continuar uns quants anys.

Com un germà gran

Era també en aquell temps d'austeritat general en què les poques associacions que podien aixecar el cap desitjaven expressar-se amb alguna publicació.

La Congregació Mariana de Girona editava *Alma*, una revista que sortia quan podia, amb tota la gamma d'escassetats; però era, també, una mena d'escola d'afició al periodisme en la qual Enric Mirambell ens instruïa pràcticament sobre peus de foto, compaginació, lletra negreta, l'article editorial i altres beceroles, tot fent el camí de la impremta, on apreníem els termes i els processos de la impressió, llavors molt artesana, que ens resultava màgica. Tot aquell temps de set a nou aprenent d'Enric Mirambell és un record inoblidable, com el d'un germà gran amb la traça de bon ensenyant.

**Mirambell
ha sigut la
referència, la veu
de la consciència
cultural d'una
identitat gironina
que podria haver
quedat somorta**

Al *Diari de Girona*, Enric Mirambell va publicar-hi mil cinc-cents articles, que constitueixen una tribuna emblemàtica del tema gironí. En el grup d'escrits autobiogràfics, ell havia explicat que la seva predilecció per la carrera d'història, quan tot just estudiava tercer de batxillerat, tenia un inici ben localitzat, precisament a la Biblioteca Pública, a l'Institut Vell, tot llegint l'obra d'Enric Claudi Girbal; en el seu article, Enric Mirambell diu que «el títol de cronista oficial de la ciutat que tenia Claudi Girbal m'impresionava molt». Era una autèntica premonició, perquè Enric Mirambell ha estat el cronista oficial de la ciutat des de l'any 1987. Aquells articles periodístics al *Diari de Girona*, els havia anat publicant setmanalment al llarg de trenta-tres anys. Amb el títol *Els gironins entre la història i l'actualitat*, es va fer una selecció d'articles publicats entre els anys 1990 i 1999 que ocupa tres volums, editats per l'Ajuntament de Girona. És un conjunt que configura una acta precisa de la vida de Girona en unes dècades de canvis. Una època passada, però immediata; aquest és el tret que Narcís-Jordi Aragó va elogiar-ne en aquesta apreciació: «Enric Mirambell ha esdevingut cronista directe d'una època que els historiadors encara no expliquen i que els periodistes ja no poden explicar».

Posats a donar preferències de valor a les diverses actuacions d'Enric Mirambell, es pot afirmar que la Biblioteca Pública destaca en el panorama d'aquella Girona pretèrita. Des de l'any 1848, la Biblioteca havia ocupat una part de l'Institut d'Ensenyament, al carrer de la Força, com una mena de rellogada, sense gaire dret a il·luminació elèctrica, però amb un fons bibliogràfic de gran categoria, que no rebia miraments, ni pressuposts, ni usuaris del servei. L'any 1944, la directora de la Biblioteca, Maria Oyarzun, va comu-

nicar la seva voluntat de traslladar les instal·lacions a l'espai ampli d'una part de l'Hospici, a la plaça de l'Hospital. Però aquella directora va deixar Girona molt aviat, cap a una altra destinació professional. El seu successor en el càrrec va ser Enric Mirambell, que va assumir la realització i la culminació d'un projecte ambiciós i en una època complicada. L'espai destinat va admetre, més tard, una ampliació molt notable; les gestions eren llargues, la dependència del poder estatal també, però la Diputació de Girona va posar tota la seva sensibilitat en aquella important obra; la Biblioteca pot recordar amb goig els presidents de la institució que varen escoltar molt bé Enric Mirambell. Varen encoratjar-se en aquell

Posats a donar preferències de valor a les seves actuacions, la Biblioteca Pública destaca en el panorama d'aquella Girona pretèrita

objectiu, successivament, els presidents Miquel Cuesta, Pere Bretcha i Joan de Llobet. L'any 1951 es va inaugurar la Biblioteca. Un dia ben marcat en la història cultural de Girona, ja que es va poder escoltar l'alta qualificació del director general d'Arxius i Biblioteques d'Espanya: «Aquesta de Girona és

>> Ja d'adolescent, el dia de la comunió solemne.
(Font: FAMÍLIA MIRAMBELL ROQUETA)

>> El juny del 2012, durant les XII Hores de Lectura Viva.

Font: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI.
EL PUNT AVUI (JOAN SABATER).

>> El desembre del 1982, en el seu homenatge com a director de la Casa de Cultura de Girona. (Font: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. MIQUEL MORILLO.)

la millor biblioteca de capital de província».

Ben aviat es va notar l'efecte educador de la Biblioteca. És de gran record aquella «Sala de Pergamins» que va obrir una època de programació de conferències i activitats notables i diverses. Allò ja engrescava. Era una vertadera primera pedra del repertori de sales, centres i activitats que actualment procuren a Girona in comptables ocupacions i realitzacions culturals.

Per exemple, hi va trobar acolliment aquella històrica «Exposició de Flors» l'any 1956, que era el segon de la seva celebració; el primer any havia ocupat el Saló de Descans del Teatre Municipal i ja havia resultat petit. Amb el temps, aquella celebració es va dir Temps de Flors.

El 1966 es va inaugurar la Casa de Cultura, impulsada i dirigida també per Enric Mirambell, que disposa d'un auditori esplèndid i altres sales amb equipaments sempre actualitzats, un acolliment generós, un cor sempre obert a les in comptables associacions i els esdeveniments de Girona. Bé es pot dir que la Casa de Cultura és l'amable

cara visible d'una autèntica democratització de la cultura.

Conferenciant i historiador

I sense moure'ns d'aquí, dels murs sòlids i venerables que el bisbe Lorenzana va fer construir, al segle XVIII,

destaquem que una altra faceta d'Enric Mirambell és la de conferenciant: valgui com a mostra la constatació que a les Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de Girona va impartir més de trenta conferències al llarg del temps, i havia estat el segon presi-

>> El juny del 1994, oferint un discurs al Fornells Park. (Font: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. MIQUEL MORILLO.)

>> L'octubre del 1972, lliurant condecoracions a la Casa de Cultura amb motiu de la festivitat de Santa Teresa, patrona de la Secció Femenina.
(Font: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. NARCÍS SANS.)

dent de la fecunda història de les Aules. Anteriorment, la seva associació precursora, Aules de Difusió Cultural, possiblement ja havia estat fundada per Enric Mirambell.

Els historiadors, per definició, tenen una especial estima i devoció per tot el que sigui lletra impresa: és la seva eina de treball de cada dia, des d'aquella lletra treballada i acolorida del gòtic internacional fins a aquella humil lletra negreta del diari que trepitgem a l'ascensor quan l'acaben de fregar. L'historiador Enric Mirambell va certificar aquesta penetració i ho va fer amb escreix: va obtenir el doctorat en història per la Universitat de Barcelona amb una tesi que va titular *Biblio-*

El 1966 es va inaugurar la Casa de Cultura, impulsada i dirigida també per Enric Mirambell

grafia gironina des de la introducció de la impremta fins al segle xx. La tesi, publicada l'any 1953, és el minuciós detall de la professió d'unes famílies gironines, Oliva, Bro, Garrich i d'altres, que van directament a la crònica d'una ciutat que sempre s'ha de deixar ben impresa, pensant en les generacions que vindran. L'any 2007, d'aquella tesi doctoral se'n va fer una versió planera, pedagògica, ara titulada *Els impressors gironins del Renaixement a la Renaixença*, que va ser editada conjuntament per l'Ajuntament de Girona i l'Institut d'Estudis Gironins. Heus aquí tota una pauta, aquella voluntat editora, que caldria considerar com un camí que podrien seguir certes te-

sis doctorals sobre temes gironins que surten de les universitats.

L'endemà de l'enterrament d'Enric Mirambell encara va sortir publicat al *Diari de Girona* un article de la seva veterana secció setmanal. Tot un símbol, un record de continuïtat de totes les coses. El desig d'aquesta continuïtat, ell ja l'havia invocat en el paràgraf final d'una seva conferència per celebrar el cent cinquantè aniversari de la Biblioteca Pública de Girona. S'hi pot veure tot el valor d'un testament, carregat de vertadera esperança: «Que els serveis de la Biblioteca siguin cada vegada més sol·licitats i aprofitats, més valorats i apreciats. Que d'aquí a cinquanta anys, quan se celebri el segon centenari de la fundació de la Biblioteca, se'n pugui fer un balanç totalment positiu i que aquells que hi participin tinguin un pietós record per als que ja no hi serem».